

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Bankernas

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 7

Stockholm den 13 Februari 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/2 år . . . kr. 4: 50 1/3 år . . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1/4 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	--	---

För krafvet på politisk medborgarrätt.

"Vi undertecknade svenska kvinnor ansluta oss till krafvet på full politisk medborgarrätt för Sveriges kvinnor."

Så lyder som vi veta parollen som gifvits. Vid Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt centralstyrelsemöte nu i januari i Stockholm beslöts att under 1913 arbeta för att en massopinion för politisk rösträtt för kvinnor skulle i samladt uttryck komma fram till 1914 års riksdag, då vår rösträttsfråga ju för andra gången lär komma att framläggas af regeringen. Landsföreningen för K. P. R. sprider, genom länsförbunden och lokalföreningarna, listor öfver hela landet, där kvinnorna så endast ha att sätta sitt namn under det uttalande, som här ofvan återgifvits.

Man hoppas och väntar, att Sveriges kvinnor i stort taget allmänt skola taga del i denna opinionsyttring. Massor af dem, som af det ena eller andra skälet inte ingått i rösträttsföreningarna men som med visshet dock äro så med i utvecklingen, att de anse det för en helt enkel och naturlig sak, att kvinnor såväl som män skola vara i åtnjutande af politisk medborgarrätt, skola sätta sina namn vid sidan af dem, hvilka såsom medlemmar af Sveriges många F. K. P. R. på ett aktivare sätt redan förut

gifvit sina åsikter till kända. Resultatet måste bli sådant, att man icke längre skall kunna säga, att kvinnorna själfva i stort taget äro likgiltiga för saken.

Det förefaller emellertid som om man från visst motståndarehåll redan på förhand ville försöka att bryta udden af en dylik massdemonstrations betydelse — eller, hvarför inte, försöka skrämman bort så många som möjligt från deltagande i densamma. Eller är det en blott tillfällighet, att just i dessa dagar Stockholms Dagblad i en serie artiklar Kvinnan och statslifvet söker framställa kvinnornas kraf på politiskt medborgarskap såsom ett omoget poc-kande på något som "statsintresset" icke kräfver. Teorien är icke ny, och en direkt orsak finnes väl för att den just nu, till den kraft det hafva kan, förkunnas. Man hoppas väl, att kvinnorna skola ta reson inför denna höga statsvetenskapliga ståndpunkt.

Kvinnorna torde dock svara till detta med de enkla frågorna: Är staten icke jag, lika såväl som den är mannen? Hur kan "statsintresset" då utskiljas från mig?

I känsla af att detta sista icke kan göras, icke får göras, är det som Sveriges kvinnor i stort taget böra vara med om den opinionsyttring, som af L. K. P. R. nu förberedes.

Ett par anmärkningar om ålderdomsförsäkringens teknik.

II.

Fondbildningstanken framspringer ur något slags privatförsäkringsteknisk föreställning, att statens solvens som assuradör skulle garanteras af en fond — bestående till hufvudsaklig del af reverser, som staten själf utgifvit och låtit inlåsa för att tid efter annan genomräknas.

Kalkyler öfver denna fonds storlek hafva verkställts under olika förutsättningar. Ett af resultaten är, att fonderingen af bidragen, när jämviktstillståndet uppnåtts, skulle stanna vid 760 millioner kronor, att fonden under andra förutsättningar kan tänkas gå till 2,500 à 3,000 millioner kronor.

Dylika kalkyler kunde tänkas hafva någon mening, om det gällde att organisera ett försäkringsbolag på utländsk botten och med uppgift att såsom monopol driva allmän pensionsförsäkring i Sverige, men hvad upplysning de lämna, då det gäller att ordna en det svenska folkets affär med sig själf, är svårt att se. Hela denna fråga torde väl böra ses ur synpunkten af det faktum, att åldringarna öfver 67 år och invaliderna under denna ålder, de arbetslösa, de föräldralösa barnen m. fl. äfven nu åtnjuta försörjning. Visserligen är denna försörjning i många fall icke hvad ålderdomsförsäkringskommittén kallar "full om än torftig försörjning", men den representerar dock den allra väsentligaste hufvudparten af en sådan försörjning. Därmed är sagdt, att den vida öfvergående delen af försörjningen nu faktiskt bestrides utan "försäkringsteknik" och framför allt utan "fondbildning"; det är sålunda icke fråga om mer än att prestera en utfyllnad af nuvarande försörjning och gifva denna mera rationella former, men denna reform behöfver icke klädas i så afskräckande former som kraf på en till milliarder gående fondbildning. Hvad man skall göra är att träffa anordningar i följande tre afseenden:

1:o Att omlägga nuvarande försörjningsprestationer till en mera ändamålsenlig form och fördelning.

2:o Att vinna det tillskott till nu utgående försörjningsmedel, att försörjningen blir tillräcklig.

3:o Att lägga försörjningsbördan till rätta, så att den lättare kan bäras af samhället i dess helhet.

Det första och det tredje är den hufvudsakliga delen af problemet: medlen uttagas och fördelas till försörjningsändamål, men både uttagandet och fördelningen böra omläggas för att bördan skall kunna lättare bäras och för att försörjningen skall blifva mera effektiv. Det är en fråga om att få medlen att gå från källan till ändamålet på delvis andra vägar än de hittillsvarande. Uppgiften är mycket svår, då den innebär en revolution i många små förhållanden, men den kräfver icke nya värden.

Det tillskott, som representerar differensen mellan nuvarande otillräckliga och en full och icke allt för torf-

tig försörjning, torde icke vara synnerligen betydande. Differensen kommer till allra väsentligaste del på den försörjning, med hvilken samhället nu har svårast att reda sig, den delen af fattigvården, som betingas af individernas sköteslöshet. Men denna del af fattigvården lär nog under inga förhållanden kunna botas genom försäkring. Hur ett pensioneringssystem än inrättas, skall denna försörjning till allra väsentligaste del fortfarande kvarstå såsom en ofrånkomlig samhällsplikt. Vi hafva här en läcka, genom hvilken samlade medel flyta bort utan nytta eller med endast ringa nytta. Om man därför tänker sig, att en uppdelning af fattigvårdsproblemet verkställs, i det att en del, som kan lösas genom pensionering, fränskiljes, skulle härmed en utgångspunkt gifvas för bedömande af huru mycket försörjningstillskott man skulle behöfva.

Det af kommittén föreslagna systemet för afgiftspensioner leder till att en mängd personer skulle erhålla mycket små pensionsbelopp på endast några få kronor om året, belopp som de kunna både ha och mista. För denna del af pensioneringen tagas betydande medel i anspråk utan att ur försörjningssynpunkt någon effekt vinnas. Detta är emellertid en mindre olägenhet, som bör kunna genom lämpliga gränsbestämmelser afvärjas.

Emellertid torde man på goda grunder kunna sätta i fråga lämpligheten af hela detta system med obligatorisk afgiftspension. Noga taget bör det vara en smaksak, huruvida afgifterna uttagas såsom premier eller såsom skatter. I senare fallet vinner man den bestämda fördelen, att systemet förenklas.

För att återkomma till fondbildningen, innebär ju denna, såsom förut nämnts, ett anläggande af likviditetssynpunkten på förhållandet mellan den enskilde och det allmänna. Några försäkringstekniska skäl för att anlägga denna synpunkt finnas icke. Frågan, på hvilket sätt bördan för försäkringen bör fördelas mellan nutid och framtid, är en lämplighetsfråga, icke en försäkringsteknisk fråga.

Hittills hafva försäkringsmatematici i allmänhet velat behandla den obligatoriska försäkringen efter enahanda grunder som privatförsäkringen, men på sista tiden har ett omslag ägt rum, så att man kan säga, att den mest gängse uppfattningen numera är den, att man på den obligatoriska försäkringen icke bör anlägga fondbildningsprincipen, utan fördela bördan på de olika generationerna i proportion direkt till försäkringsprestationerna. Denna uppfattning uttalades senast vid den internationella aktuariekongressen i Amsterdam af professor Blaschke, en af samtidens största auktoriteter på försäkringsmatematikens område. Hufvudpunkterna i professor Blaschkes resonemang voro följande:

1:o Fondens uppgift är, när jämviktstillståndet uppnåtts, att dess räntefkastning tillsammans med afgifterna skall lämna det nödiga kapitalet för pensionerna. Rântan på fonden tillkommer emellertid på samma sätt, som om den vunnes genom beskattning; det i fonden samlade kapitalet utkräver sin ränta af samhällets olika

lager. Om man nu kallar denna summa för ränta eller låter den få formen af en beskattning, är ur social synpunkt likgiltigt.

2:o En anledning till att på detta sätt lägga börnan på framtiden ligger i den statsfinansiella iakttagelsen, att staternas ekonomiska bärkraft ökas i väsentlig grad, och att äfven befolkningen successivt ökas. Kommitténs beräkningar hafva såsom bekant företagits under förutsättning af en konstant befolkning.

3:o Tillvaron af en så stor fond som den här ifrågasatta skulle medföra vanskligheter under krigstillsånd. Å ena sidan har man att räkna med möjligheten, att staten själf tar fondens medel i anspråk, utan att nöden så bjuder, å andra sidan föreligger faran, att en fientlig makt tar fonden som god pris.

Ser man frågan ur synpunkten af möjligheten att genomföra förslaget, är det klart, att denna möjlighet i högst väsentlig grad ökas, om man bestämmer sig för att afstå från fondbildningsprincipen och därmed proklamera den satsen att hvarje framtida generation får själf direkt bära sin egen pensionsbörda. Med tillämpning af denna princip kan man äfven ställa betydligt ökad pensionering i utsikt.

Till de efter professor Blaschke anförda synpunkterna på fondbildningen skulle man kunna lägga ännu en, nämligen den förut påpekade, att en mycket afsevärd del af ifrågasatta försörjning redan bestrides, om ock på ett mindre rationellt sätt. Om man fasthåller vid detta faktum, ter sig det statsfinansiella mindre afskräckande. Det är icke fråga om att i en öfverväldigande grad belasta samhället med nya plikter. Det är framför allt fråga om att sätta system i och på bästa sätt utnyttja hvad man redan har och hvad man redan presterar.

Ställer man det af herr Branting reservationsvis framställda önskemålet om den nuvarande generationens intagande i pensioneringen i denna belysning, framträder detsamma icke längre såsom en chimär, utan såsom någonting nära liggande, någonting mycket naturligt.

Hvad som komplicerar frågan och skrämmer bort många af dem, som gärna vilja vara med om att förverkliga de sedan årtionden sväfvande förespeglingarna, är just den försäkringstekniska omklädnaden, dessa analogislut från privatförsäkringens förhållanden till förmenta motsvarigheter inom den obligatoriska sociala försäkring. Dessa analogi- eller reguladetri-slutsatser äro icke riktiga. Talserien är visserligen oändlig, men de förhållanden, som mätas i tal, röra sig inom vissa latituder och växtgränser. Det är detta förhållande som gör, att ett analogiresonnemang med utgångspunkt från privatförsäkringens jämförelsevis små förhållanden, utfördt till socialförsäkringens stora tal, måste leda till skrämmande vrångbilder.

Socialförsäkringsfrågan är ingen försäkringsfråga. So-

cialförsäkringens tillkomst innebär icke tillkomsten af en förbindelse, för hvilken man har att afsätta fonder; den betyder tillkomsten af nya krafter, skapande och lyftande, hvilkas kapitalvärde mätes af siffror vida större än dem ålderdomsförsäkringskommittén velat placera på debetsidan.

Den försäkringstekniska utredningen är i sitt slag monumental, ett standardverk af kraft och geni, och den måste ju verkställas så, som direktivet var gifvet, men den har icke något organiskt sammanhang med uppgiften. Därför bör den ej få stå i vägen.

D. F. Lundgren.

Läget i England.

Det förefaller som om den engelska regeringens åtgärd att taga tillbaka rösträttsbillen och Mr Asquiths därpå följande erbjudande till kvinnorna bemötts med fullkomlig enighet af alla de olika föreningarna. Enhälligt hafva de tillbakavisat Mr Asquiths anbud att under år 1913 bereda lätnader för en privat motion angående K. P. R. Och enhälligt hafva de fordtrat framläggande af ett regeringsförslag i frågan, därvid de uttalat sina bestämda afsikter att hvar och en på sitt sätt arbeta emot regeringen, såvida ej något förslag oförtöfvadt framlägges. Den ansedda non-militantförening, där Mrs Fawcett är ordförande, avslutar sitt manifest med dessa ord:

"Det är fullkomligt klart att situationen nu är sådan, att ingenting annat än ett rösträttsförslag af regeringen, däri äfven kvinnor äro inbegripna, nu kan motsvara premiärministerns löften."

Glöm ej att själfdeklarera i februari!

Själfdeklarationen ger egen debetsedel.

Egen debetsedel ger kommunal rösträtt och valbarhet. De gifta kvinnorna erhålla egen debetsedel efter deklarerad inkomst af 10 kr., om makarnas sammanlagda inkomst uppgår till minst 1,800 kr.

Sprid Dagny!

En ny bok om drottning Kristina.

Drottning Kristina. Af *I. A. Taylor*. Öfversättning från engelskan. Hugo Gebers förlag, Stockholm 1912.

Nog var det med ganska mycken misstro man satte sig att läsa detta arbete. Man är ej van, att främlingar gitta skaffa sig någon ingående kännedom om våra häfder, och då författarnamnet till på köpet här var alldeles okänt eller på grund af sin alldaglighet i England och Amerika "känt" ungefär på samma sätt som Anderson hos oss, tyckte man nästan, att förläggaren kunde kostat på bokens baksida en rekommendation från erkänt håll. Säkerligen skulle den gå bättre i marknaden, om den haft något annat i den vägen att komma med än den lilla på baksidan af titelbladet gömda vinken, att dr Verner Söderberg genomsett korrekturet. Hur många af den allmänhet, som tycker om fint illustrerade böcker i förnäma hvita omslag utan en enda annons på omslaget, bry sig väl om att se på titelbladets baksida eller veta, att dr Söderberg blef historiedocent i Uppsala på en afhandling från drottning Kristinas tid? Man blir just inte gynnsammare stämd, när man märker, att förf. gått till sin uppgift utan att kunna läsa svenska och att han därför synbarligen är okunnig om Ellen Fries' biografi likaväl som om Weibulls och andra uppsatser i Historisk tidskrift.

Men trots allt detta blir man ändå lugnare, ju längre man läser, och pennan, som skulle ritat anmärkningar i kanten, användes snart bara till förstreckningar af sådant, som man tycker om. Förf. rör sig med ganska stor försiktighet på det område, där han behandlar Kristina i Sverige, och på det hela taget synes framställningen korrekt. Men detta område innefattar också föga mer än en tredjedel af boken, och utan tvifvel är proportionen den riktiga, nämligen för en teckning, som mera afser att gifva personligheten än regenten. Och för en skildring af Kristina Alexandra, för den romaniserade, fransktalande och kosmopolitiskt tänkande exdrottningen är en utlänning lika lämpad som en svensk, kanske en italienare eller fransman t. o. m. bättre än en svensk. I. A. Taylor är nu visserligen ingendera, men nationaliteten sticker lika litet fram hos denne författare som något annat sårmarke. Han har sorgfälligt använt alla tillgängliga källor, som för tiden efter 1654 uteslutande äro författade på främmande språk, äfven när de, såsom fallet är med de förnämsta, Bildts arbeten, härröra från en svensk. Han afhåller sig från alla tvärsäkra omdömen, äfven när han borde varit frestad att gifva sådana, om inte annat, så för att få skarpare relief åt framställningen. Han låter oftast källorna själfva tala, skattar aldrig åt skandalkronistens ton, äfven när det kanske skulle legat nära till hands, och sticker aldrig fram genomsnittsmanlighetens oftast så högröstade antipati mot undantagskvinnan. Han är taktfull och sofrande äfven gentemot ett till indiskreta gissningar så lockande motiv som Kristinas förhållande till kardinal Azzolino, och öfver

hufvud taget är framställningen så försakande och förnämt reserverad, att man får en mycket hög tanke om författarens vetenskapliga samvete. Stilen är totalt fri från virtuositet utan att dock vara klumpig. På det hela taget är boken för alltigenom allvarlig för att kunna betraktas som "rolig" i vanlig bemärkelse, och den som letar efter "pikant memoarlitteratur" finner här ingenting.

Redan i det något sfinxartade företalet lämnar förf. slutomdömet åt läsaren. Den enda af Kristinas egenskaper han ofta betonar är hennes måttlösa egenkärlek, närd genom den kungliga själfkänsla, som alltifrån början inskräpades hos den enda arftagaren till Gustaf Adolfs valde. Det är genom denna han lyckas ge en plausibel förklaring till den mest frånstötande af hennes handlingar, mordet på Monaldeschi. Kristina har enligt Taylor själf aldrig betraktat den som ett mord; den var helt enkelt en afrättning, utförd — efter en visserligen kort ransakning och dom — på den af hennes tjänare, som genom uppenbart förräderi förgripit sig på hennes kunglighets helgd. Ty hon har aldrig kunnat komma från föreställningen om sig själf som regerande suverän, i hur många år hon än varit ur leken. Detta tar ju gifvet bort något af det vidriga i saken, därigenom att det förklarar den eljest oförklarliga känslolöshet Kristina alltid visade gentemot all samtidens kritik mot hennes gärning.

Förf. betonar gärna de vackra drag i Kristinas karaktär han kunnat komma öfver: ärligheten i hennes katolicism, mecenatskapet och välgörenheten från hennes senare tid, han ansluter sig till en senare forsknings uppdagande af det ogrundade i beskyllningen för ett tygelöst lif, och han yttrar sig diskret om förhållandet till Azzolino, troligen den enda djupa tillgifvenhet Kristina känt utom den till Ebba Sparre.

Den slutgiltiga psykologiska studien öfver Kristina har Taylor aldrig gett sig ut för att kunna lämna, och den lär väl heller inte kunna lämnas af annat än en kvinna, väl till förståendes en kvinna skolad i 1600-talets både politiska och kyrkliga historia och med sympatiskt förstående af katolicism och romansk kultur. Men Taylors bok har väsentligen skärpt intrycket af att det var Kristinas olycka att vara född till regent och på 1600-talet. Hvad skulle hon icke med sin eminent kritiska och satiriska forskarnatur ha kunnat blifva i våra dagar, då sportdräkt och universitetslif ge äfven kvinnorna rörelsefrihet, utan att de därigenom behöfva göra sig särskildt "intressanta" och schokerande! Det enda man alltjämt står oförstående och oförlåtande mot är hennes brist på fosterlandskärlek. Att någonting sådant kan värka bort hos kritiska naturer, det fattar man, men att den aldrig funnits!!! Det var väl dock att alltför troget vårda det ödesdigra arvet från den stackars virriga modern. Och detta hos den store Gustaf Adolfs dotter, som eljest varit så sorgligt mån om att göra sig urariva!

Lydia Wahlström.

Kvinnornas utställning i Amsterdam.

Kvinnan 1813—1913.

Detta år firar Holland hundraårsjubiléet af sin oafhångighet. Bland de många utställningar, som komma att anordnas med anledning af denna fest, är en, som skall framställa utvecklingen af kvinnans ställning under dessa hundra år. En kommitté under ordförandeskap af dr Mia Boissevain är tillsatt för att förbereda utställningen.

Detta kommer icke att blifva någon vanlig utställning af kvinnoarbeten, såsom den i Haag 1898 och den senaste Berlinutställningen "Die Frau in Haus und Beruf", utan den skall blifva en genom beledsagande föredrag belyst bild af kvinnokulturen i Nederländerna i början af nittonde och i början af tjugonde århundradet. Utställningen kommer därför att ha en afdelning för 1813 och en för 1913. Afdelningen för 1813 kommer bland annat att framvisa ett borgarhem från 1813 med det olikartade hemarbetet från denna tid. Vidare får man en överblick af kvinnorna i dåtidens föreningslif, såsom "Regentessen" öfver hittebarnshus och liknande inrättningar. Likaledes gifves en framställning af kvinnans af arbetsklassen lif, såväl inom det egna hushållet som i det utomhusliga yrkesarbetet.

Kvinnan i litteraturen vid denna tid kommer att behandlas i en serie föredrag.

Afdelningen för 1913 kommer att i motsats mot den förutnämnda gifva en överblick af de moderna, förenklade hushållsmetoderna med modellvåningar af olika slag. Vidare kommer en utställningssal att upptagas af litteratur rörande kvinnornas politiska rättigheter. En statistisk, om möjligt plastisk framställning af kvinnoarbetet i allmänhet kommer att gifvas.

Kvinnornas intellektuella insats i det moderna kulturlivet skall framhållas genom föredrag.

Utställningen öppnas den 1 maj, och det är att antaga att den blir talrikt besökt, äfven från utlandet. Det öferskott, som holländskorna räkna med såsom resultat, är afsedt att gå till en kooperativ lånebank för kvinnor.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Litteratur.

Hem och hembygd. I. Sörgården. II. I Önnemo. (Läseböcker för Sveriges barndoms- och ungdomsskolor.) Af *Anna Maria Roos*. Albert Bonniers förlag, Stockholm. Resp. 2 och 3 kr.

Det är nästan en banal sanning numera, att barnen nu för tiden ha skolböcker så roliga, att deras fäder och mödrar icke ens kunnat drömma om något dylikt. Och inte bara roliga, utan äfven instruktiva på ett helt annat och för de små mänskobarnen mycket värdefullare sätt än forna tiders lärorika luntor.

Hvad Selma Lagerlöf och Verner v. Heidenstam och Sven Hedin förut skänkt de något äldre i sina läseböcker, det vill nu Anna Maria Roos ge de allra yngsta genom sina båda böcker om Hem och Hembygd. Den förra delen är afsedd för nybörjare, den senare för andra skolåret.

Låt mig genast säga ifrån, att jag ej sätter dem båda lika högt! I den förra finns för mycket kvar af den gamla surdegen från de tråkiga läroböckernas tid. Flerstädes tynges den af mera ovanliga och svårstafvade ord, till exempel "tjäll" och "tjärn", "vallhjon" och "hjuldon". Märkvärdigt nog finns här också en del mindre lyckad barnpoesi. Så till exempel följande:

"Fåglarna kvittra,
syrsan spelar cittra.
Om din cykel du tar
och raka vägen far,
kan du hinna till stan,
medan cirkus är kvar."

Man känner inte riktigt igen den, som skrivit de behändiga små bitarna om "Tripp, Trapp, Trull", "Två små troll" och "Herrskapet Svala".

Till dessa detaljmärkningar skulle jag vilja föga den mera omfattande, att verklighetsbilderna, sagorna och visorna ej såsom i andra delen blifvit sammanbundna till en helhet, något som dock tydligen varit afsedt. Jämför endast titeln "Sörgården".

Hvad jag nu sagt tycks föga stämma med mina inledningsord. Men i så mycket högre grad ha de sin tillämpning på den förträffliga boken om Önnemo. Det vore nästan för mycket begärdt, att den inte skulle vara något påverkad af Selma Lagerlöf. Frånsett detta är den ett litet mästestycke för sig. Det finns en annan bok, som heter "Årets visor". Och den titeln klingar mig i öronen, långt efter se'n jag slutat att läsa om Önnemo. Det är svenska folket i helg och söcken, sådant det bor och bott på fädernas jord, enkla, goda, lyckliga människor med ett sträfsamt arbete om hvardagarna och söndagsfrid öfver hvilat. Och vi se dem framför oss i många typer och generationer, barn och blomma, så där som vi till exempel vant oss att finna dem på Carl Larssons taflor. När vi lefvat året rundt med dem, ha vi också fått vara med om alla deras sysslor på åker och äng, i köket och bagarstugan, i slöjdboden och ladugården. Ja, vi känna oss nästan färdiga att själva

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

ta vid med arbetet, där de slutat, och just deras präktiga hästar och snälla kossor skulle vi ha på vår gård för att få riktigt hemtrefligt. Många sagor ha vi också fått höra mellan arbetsstimmarna, både sannsagor om egna upplevelser hemma på gården eller långt bort i fjärran land, där farbror Petter, sjömannen, varit, och tjusande, fantastiska bilder ur Tusen och en natts skimrande sago-värld. Och små milda, ljuftva visor ha vi sjungit med mor, och duktiga, glada stumpar ha vi trallat. Och faster Henny på Norrvalla har en hel visbok, som hon lånat oss, full af de vackraste saker.

Ja, sådan är berättelsen om Önnemo. Man skulle bara önska, att man vore åtta år gammal och hade fått den till julklapp.

Susy Silfverbrand-Erikson.

Lifsgärningen. Skildringar från Bohuslän. Af *Vilma Lindhé*. Åhlén & Åkerlunds förlag, Göteborg.

Boken ger skärgårdsnatur och skärgårdsmänikor i en serie raska och liffulla bilder, tecknade med en fyllighet och kärlek till ämnet, som drar läsaren med sig.

Lena halsvindar gå inåt land, och vårdagar myllra af lif i ett förlösande ljus; vågskvalpets svagt klingande ton brister mot strandbrädden; tången skälver i sugdraget; hafvet vattras af aftonbrisen — i tusen kustnaturens skiftningar har förf:n lefvat med och gladt sig åt skönheten.

Bland mänskorna, som brottas med stormarna mellan skären och inom eget bröst, står främst kapellpredikanten, som vigt sitt lif åt detta samma folk, bland hvilket han är född. Men först genom sin död blir han den frälsare för sina kustbor, som han drömt om att få blifva. Krognästet, de flestas fördärf, blir i grund upprifvet.

Bredvid prästens gestalt, som anmälaaren för sin del skulle velat se skarpare behärska hela boken, lefvandegöras åtskilliga personnager, sådana skärgårdslifvet fostrat dem, bland dessa "hästdoktorn", Kalle Maria, växelvis brutal och drinkarsentimental.

Kapitlet "Syndapengar" återger med den präktigaste realism samvetslös småhandlarsmariness gent emot enfaldiga fattiga kunder och "Eftermälet" folkets instinktiva — om ock sent väckta — rättskänsla och allvarsdom utan apell öfver sina förledare, två kapitel som synas mig stå högst i skildringens styrka.

Stilen är emellertid alltigenom målande och ofta naturtroget mustig — utan att någonsin skatta åt den dekadent plumpa verklighetstrohet, som å vissa håll råkar vara modern litterär krydda.

Lifsgärningen är med ett ord en frisk, vacker och fin bok, ett bidrag till kännedomen om vår vestkust och en heder för såväl författarinnan som förläggarna, hvilka åt boken gifvit en gedigen utstyrsel, som i sin rena, svala färg väl passar i stycke med hufvud-innehållets naturfriskhet och viljemänikor.

Det tyckes anmälaaren som skulle "hästdoktors" lefnadsfilosofi kunna sättas som bokens motto: "Håll i bara och ge inte tappt. För det finns någe som heter kon-

centration och är detsamma som viljans gång mot ett enda bestämdt mål... Att ha den, du, det är att lyckas."

G. R—tz.

Notiser.

De danska kvinnorna och statstjänsterna. En deputation från Dansk Kvindesamfund har nyligen uppvaktat konseljpresidenten och justitieministern, hvarvid en framställning öfverlämnades om lagstadgad rätt för kvinnor att på samma villkor som män söka och erhålla statstjänst.

Kvinnorna och den baltiska utställningen. Kvinnornas deltagande i baltiska utställningen är nu så godt som afgjordt. Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse har nämligen beslutit att ingå till utställningens styrelse och begära tomt för den sociala utställning, som planeras. Visserligen ha ännu ej de kvinnoföreningar, som tillsammans med Fredrika-Bremer-Förbundet skulle ställa sig som inbjudare, lämnat något definitivt svar, men Fredrika-Bremer-Förbundet har vid förberedande öfverläggningar med representanter för respektive föreningar funnit att sympatierna för saken tyckas vara så starka att förbundet ansett sig kunna bestämma sig för att vända sig med sin anhållan till baltiska utställningens styrelse.

Kvinnligt yrkesregister. Nionde årgången af fröken Bertha Wimans välkända publikation *Kvinnligt yrkesregister* har utsändts. Uppställningen är i hufvudsak densamma som i de föregående, Registret har från att enbart ha varit en uppslagsbok öfver kvinnor med själfständig yrkesverksamhet efterhand vuxit ut till något mera, en källa för upplysningar angående yrkesutbildning, kompetensfordringar och arbetsförhållanden, hvarigenom det blifvit af stor praktisk betydelse för kvinnorna själva.

En artikel af Maria Cederschiöld, Kvinnofrågor och kvinnokraf under 1912, ger en öfersikt af de för kvinnorna viktigaste frågor, som under det förlidna året stod på dagordningen.

I boken är inhäftad fröken Wimans dikt "Nu klinga högt du svenska sång" samt nr 8 af *Kvinnligt yrkesregisters serie Uppsatser i frågor för kvinnan och hemmet*.

Föredrag öfver rösträttsrörelsen och förhållanden i England. Tvenne engelskor, Mrs M. Coates Hansen och Miss C. Tite, hålla föredrag i Stockholm fredagen den 18 februari kl. 8 e. m. i Victoriasalen. Miss Tite kommer att tala om suffragetrörelsen och Mrs Coates Hansen om regeringens rösträttsförslag i engelska parlamentet, hvilket nu som bekant återtagits. Biljetter till föredragsaftonen tillhandahållas i Allmänna tidningskontoret samt å Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6. Se annonsen idagens nummer.

Kvinnligt affärsföretag i Amerika. De amerikanska rösträttskvinnorna lära för närvarande hålla på att grunda en bank, som utslutande skall ha kvinnlig klientel och kvinnlig personal. Som de största aktieägarna nämnas miljonärskorna mrs Mac Cormick i Chicigo och mrs Belmont i Newyork.

Insänd litteratur.

Wahlström och Widstrand, Stockholm: **Blomsterodling under glas.** På uppdrag af Kungl. Landtbruksstyrelsen utarbetad af *Gustaf Lind* och *Reinhold Abrahamson*.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Garnityrboken.** Af *Mary T. Nathorst.* Med 62 figurer i texten. — 83 sätt att tillaga **efterrätter.** Sammanställda af *Axel Horn.*

Hvita Bandets förlag, Stockholm: **Kvinnor och alkohol.** Föredrag af dr. *Olav Benedictsen.*

Svensk Läraretidnings förlag, Stockholm: **Barnbiblioteket Saga.** Läsning för barn och ungdom i hem och skola. Nr I A. Pärlbandet. Af *Ellen Lundberg.* — Lilla Nelly. Efter *Charles Dickens.*

Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Svenskt folkbibliotek.** Ser. II:6. **Tyrolarnes frihetsstrid.** Ett litet folks kamp för frihet och fosterland. Af *Cecilia Bååth-Holmberg.* — Ser. II:7. **Ryssarnas härjningar på Sveriges östra kust åren 1719—1721.** Af *J. Hulting.*

Om **ålderdomsförsäkringskommitténs förslag.** Några erinringar af *K. V. Hagberg.* (Författarens förlag.)

Rättelse. Genom ett misstag har i artikeln **Kvinnan och kulturhistorikerna** i föregående veckas nummer, (sid. 48, andra spalten, raderna 18—19), kommit att stå: "den aristoteliska kärlekens förädlade inflytande"; skall vara: "den aristoteliska filosofiens förädlade inflytande".

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat **minst** 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men **alltid minst** 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder **alla** beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Världinne- eller Hufvudstadsrådsmanplats önskas af därtill fullt kompetent person. Är musikaliskt begåfvad. Svar till "Arbete och trefnad", Jonsberg p. r.

Plats

som husfröken eller som hjälp och sällskap önskas i riktigt god familj. Har genomgått fullständig husmodersskola samt äfven kunnig i handarbeten. Har genomgått enkel kurs i sjukvård samt hushållsbokföring. Önskar gärna plats på landet, i brukssamhälle eller på Herrgård. Tacksam för svar snarast under signaturen "Norrlandska", Katrineholm, p. r.

Slöjdlärlarinna

praktiserad, bildad och af god familj, som genomgått en af vårt lands förnämsta slöjd- & väfnadsskolor, aflagt slöjdlärlarinneexamen, önskar plats i skola, eller som hjälp och sällskap i fin familj. Svar till "Hjälp och sällskap", Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Som sekreterare,

skrifbiträde eller vid posten önskar ung dam med flerårig postvana plats. Något van vid maskinskr. Sv. till "Sogleich", Iggesund.

Bildad dam

språkkunnig, van vid klena personer och barn önskar plats som sällskap, lektris eller hufvudstadsrådsman. Svar till "15 Februari". Annonskont. Svea, Norrköping.

Plats som hufvudstadsrådsman

önskas till bättre hem, där husmoder saknas, af därtill duglig och erfaren bättre medelålders flicka. Svar till "Febr. 1913", Svenska Dagbladet, f. v. b.

Hufvudstadsrådsmanplats

sökes af enkel, glad, bildad flicka, kompetent i ett hems skötande. Svar till "Hemkär", Sv. Dagbl. annonsk., f. v. b.

21-årig bildad flicka

söker plats i god familj i Norrland eller Dalarna. Genomgått hushållsskola, kunnig i konstväfnad och sömnad, vana att läsa med barn. Lön önskas. Svar före den 20 Februari till "Familjemedlem 1913", Sv. Dagbladets hufvudkontor, Sthlm.

LEDIGA PLATSER.

Sjukvikariat

vid flyttande folkskolan Åshedakulla i Åsheda skoldistrikt för vårterminen 1913 sökes före den 13 nästa februari hos skolrådets ordförande. Äfven väl vitsordade småskollärarinnor må söka.

Åsheda den 26 januari 1913.

Olof Bergdahl,
Skolrådets ordförande.

Sjukvikariat

Folkskollärlarinna erhåller tillfälligt vikariat för Uddevalla folkskolor nu genast intill den 20 nästkommande mars.

Lön i ett för allt efter 1,100 kr. för 9 läsmånader. Särskild ersättning för slöjd. Ansökan, ställd till folkskolestyrelsen, insändes till undertecknad.

Uddevalla den 29 jan. 1913.

Carl Agner,
Folkskoleinspektör.

Lärlarinneplatsen

vid nyinrättade mindre folkskolan vid Ovesholms station sökes af examinerad småskollärlarinna hos skolrådet i Träne pr Ovesholm före den 15 februari d. å. Lön enligt lag samt 100 kronor för överläsningstid. Träne den 28 januari 1913.

Skolrådets ordförande.

Ordinarie folkskollärlarinnetjänsten

vid fasta folkskolan vid kyrkan (lit. B) i Hargs församling, Stockholms län, sökes inom 60 dagar från 13 januari hos skolrådet, adr. Harg. Fördelaktigt läge invid Hargs kyrka. Hargs bruk och järnvägsstation. Äfven ångbåtsstation i närheten. Rymlig lärosal och bostad efter planerad nybyggnad. Lön enligt lag. Tillträde 1 juli.

En vid Haga skola, strax intill Arvika stad belägen,

nyinrättad småskollärlarinnebefattning inom Arvika landsförsamling kan sökas senast den 14 februari 1913. Lön enligt lag. Platsen tillsättes den 15 i samma månad och tillträdes omedelbart. Adress: Skolrådet i Arvika landsförsamling, Arvika.

Ordinarie lärlare- (eller lärlarinne-)tjänsterna vid Näsets, Knutsviks och Veijerns fasta folkskolor i Askums skoldistrikt, Göteborgs och Bohus län, kungöras härmed till ansökan lediga att sökas inom sextio dagar. Lönen utgår med 100 kronor utöver den i lag fastställda. Fortsättningsskolor kunna inrättas. De två förstnämnda sköfhusen äro nya och välbygda.

Goda ångbåtskommunikationer. Askum pr Tossene den 20 jan. 1913.

C. Barclay,
Skolrådets ordförande.

Agnes Ekholms Sångskola

Stockholm, Grefturegatan 76 B, n. b.

Mottagningstid: Torsdagar kl. 2—3.

Allm. Tel. 18823.

Denna skolas ändamål är att på grundvalen af den gamla italienska tonbildningen och med tillgodogörande af den moderna sångteknikens hjälpmedel bibringa lärjungarna en sund röstutveckling och en omsorgsfull språkbehandling.

Synnerlig vikt skall fästas vid en riktig andningsmetod såsom varande det nödvändiga villkoret för en god tonbildning.

Intyg af August Iffert, f. d. professor vid konservatorierna i Wien och Dresden, författare af den berömda "Allgemeine Gesangschule".
Dresden den 7 Juli 1910.

Frau Doktor Ekholm aus Stockholm hat verschiedene Male längere Zeit unter meiner Leitung Gesangstudien getrieben. Sie ist in praktischer und in theoretischer Richtung mit meiner Unterrichtsmethode vertraut und empfehle ich sie als Lehrerin aufs wärmste..

AUGUST IFFERT, K. h. Professor.

Prospekt lämnas på begäran samt tillhandahålles i Abr. Lundquists Kungl. Hofmusikhandel, Malm Morgsgatan 8 och Stureplan 2.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatsafdelning

(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatsafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatsafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatsafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatsafdelningen, underrättar Notariatsafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatsafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

ROHTLIEB & COMP.

Innehafvare:

Öfversättarinnan Emilie Kullman.

Kontor:

Nybrogatan 26, Stockholm.

Prima Anthracit i olika krossningar.

Hushållskol, Cokes,

Marie-Briketter till billigaste priser.

Riks. Tel. 40 62. Allm. Tel. 78 39.

Har Ni kylda händer,

prof. rynkig eller röd hud, använd då endast den berömda och mest välgörande

Hudcrëmen Skin Food.

Pris 1:25 o. 2:00 kr. pr burk sändes mot postförskott (porto 40 öre) endast från

Gustaf E. Lindström.

Hölländaregatan 8 B. Stockholm C.
(A. F. 1408).

Lektioner i Linnésömnad

(äfven blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.

Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 44 90, ev. 40 83.

Ärade Damer!

Hvem af Eder vill ej öka sina inkomster med 5 kr. pr dag. Detta kan ske genom att till vänner och bekanta försälja det nya hudmedlet »Anatol» som betingar ett minutpris af 2 kr. pr. fl. Sändes direkt från fabriken till ett pris af 1 kr. pr. st. om minst 10 fl. rekvireras, fraktfritt, mot förskottslikvid. Agenter antagas. Begär prospekt. Anatolfabriken, Vikingagatan 11, Sthlm. Riks. 11032. (A. F. 1411).

”En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.”

Utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, största hållbarhet mot slitning samt stor spole äro de förnämsta egenskaperna hos

Husqvarna
Central Hobbin
Symaskiner,

som på grund häraf alltid arbeta till sin ägares belåtenhet.

OBS! Förnämliga afbetalningsvillkor.

Föreningen Handarbetets Vänners väf- och syskola

15 Jan.—15 Juni.

H. kurs — med kompetensvärde — för handarbetslärarinnor

1 Febr.—31 Maj.

Till lärarinnekursens föreläsningar äger konstintresserad ungdom tillträde som extra elever.

Prospekt och upplysningar.

5 Birjer Jarlsgatan 5, Stockholm.

Collan-Oljan,

världens förnämsta läderpreservativ, gör skodonen absolut vattentäta och minst dubbelt varaktiga. Finnes öfverallt å 0:75 och 1:25 pr flaska.

A.-B. COLLAN-OLJE-FABRIKEN, T. OLSEN, Stockholm.

Föredrag

af Mrs. M. Coates Hansen och Miss C. Tite hållas i Viktoria-salen tisdagen den 18 febr. kl. 8 em.

Biljetter å 25 öre i Allm. tidningskontoret och å Rösträttsbyrån.

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm.

Sprid DAGNY!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

För krafvet på politisk medborgarrätt.

Ett par anmärkingar om ålderdomsförsäkringens teknik.

II. Af D. F. Lundgren.

Läget i England.

En ny bok om drottning Kristina. Af Lydia Wahlström.

Kvinnornas utställning i Amsterdam.

Anna Maria Roos: Hem och hembygd. I. Sörgården. II. I Önnemo. Rec. af Susy Silfverbrand-Erikson. — Vilma

Lindhé: Lifsgärningen. Rec. af G. R—tz.

Notiser.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**